

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แรงงานไทยในต่างประเทศ : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร : กองวางแผนประชากรและกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525.
- จุมพล สวัสดิ์ยากร. การร่างแบบสอบถามและ ABC ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สุวรรณภูมิ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- นิพนธ์ พ่วงศกร. "คนงานไทยในต่างประเทศ : สาเหตุ ผลกระทบ ปัญหาและนโยบาย" ใน แรงงานไทยไปต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- มาณี ไชยธีรานุกศิริ. การทดสอบสมมติฐานทางสถิติ. กรุงเทพมหานคร : ไม่ปรากฏแหล่งที่พิมพ์, 2526.
- แรงงาน, กรม. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสหประชาพาณิชย์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- . แรงงานไทยในต่างประเทศ 2527. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมแรงงาน, 2527.
- . แรงงานไทยในต่างประเทศ 2529. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์, 2529.
- . สภาพและปัญหาการจัดส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ. กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน, 2530.
- ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- ศรีธยา บุณนาค และเสาวภา ชัยมุสิก. แรงงานไทยในสิงคโปร์. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.

สวัสดิ์ สุนทรังษี. ทฤษฎีและหลักวิชาวิจัยสำหรับนักรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2525.

สุกิตติ กระจ่างเย่า. ไปตะวันออกกลาง. อนุสารณาการกรุงเทพ (1/2525)

สุภาพ วาดเขียน. เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ดี ชนิด และวิธีหาคุณภาพ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

สุมาลี ปิตยานนท์ และวัฒนา สุวรรณแสง จันเจริญ. ผลกระทบของการเดินทางไปทำงานต่าง
ประเทศตามสัญญาจ้างระยะสั้นของแรงงานไทยที่มีต่อครัวเรือนและชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้าน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525.

สุรศักดิ์ บุญประกอบ. สมุทรพยากรณ์ตะวันออกกลาง. กรุงเทพมหานคร : ธนาคารกรุงเทพ จำกัด,
2527.

เอกสารอื่น ๆ

ชำนาญ พงษา. แรงงานไทยในต่างประเทศ. เอกสารประกอบการบรรยายเชิงสัมมนาวิชา
การคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2530.
กรุงเทพมหานคร : กรมแรงงาน. (อัดสำเนา).

ปกรณ์ อมรชีวิน. รายงานการศึกษาดูงาน Overseas Employment Administration ณ
สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ระหว่างวันที่ 9-20 กันยายน 2529. กรมแรงงาน.
(เอกสารโรเนียว)

ประชาชาติธุรกิจ (15 เมษายน 2530) : 3.

มติชน (7 มิถุนายน 2530) : 5.

โยธิน แสงวงศ์. "ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการกลับไปทำงานในตะวันออกกลางของแรงงานไทย".
วิทยานิพนธ์ปริกฏานมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม ภาควิชาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2526.

รัฐสภา. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร (สมัยสามัญ) ครั้งที่ 4/2528.

วรรณพร เนตรอำนวย. "ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานในต่างประเทศ : ศึกษาเฉพาะคนงานที่จะเดินทางไปทำงานในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

เศรษฐกิจวิจารณ์. กรม. วารสารเศรษฐกิจวิจารณ์. 174 (มกราคม 2529) : 27.

สมชาย หิรัญกิตติ. "การศึกษาการบริหารงานจัดหางานต่างประเทศของกรมแรงงาน".

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สัมภาษณ์

สุนทร วิชัยสาร. หัวหน้าฝ่ายกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางาน สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ กรมแรงงาน. สัมภาษณ์ 14 ธันวาคม 2531.

ภาษาต่างประเทศ

Backstrom, Charles H. and Hursh-Cesar, Gerald. Survey Research. 2nd ed. U.S.A. : John Wiley & Sons, Inc., 1981.

Carrol, James H. Manpower and International Labour Migration in the Middle East and North Africa. New York : Oxford University, 1983.

Gunatilleke Godfrey. Migration of Asian Workers to Arab World. Edited by Godfrey Gunatilleke. U.S.A. : The United Nations University, 1986.

ILO. "Asian Migrant Workers." Growth and Adjustment in Asia. Report of the Director - General (Part 1). Geneva Switzerland : ILO, 1985.

ILO/ARPLA. Overseas Employment Administration. Thailand : ILO, 1985.

ภาคผนวก

ที่ มท 1106/ว 17630

กรมแรงงาน

ถนนอู่จางค์ ทท 10200

2 ธันวาคม 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือ

เรียน ผู้จัดการบริษัทจัดหางาน

คณาธิการวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โค้ทำ
การวิจัยเพื่อหาวิทยานิพนธ์เรื่อง "บทบาทของกรมแรงงานในการบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ"
ซึ่งผลการวิจัยในเรื่องนี้คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศของ
กรมแรงงานได้มาก

เพื่อให้การวิจัยนี้บรรลุผลอย่างถูกต้อง จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านโปรดตอบ
แบบสอบถามและส่งคืนแก่ผู้วิจัยด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายประสงค์ รัตนันท์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมแรงงาน

กองแรงงานสัมพันธ์

โทร 221-6870

คำนำ

แบบสอบถาม^๕จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของ
กรมแรงงานในการบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ" ผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย^๕ ผู้วิจัยเชื่อ
ว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับการบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศของกรมแรงงานได้บ้างไม่
มากนัก

การศึกษา^๕จะสำเร็จ และก่อให้เกิดประโยชน์^๕ได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามตามข้อเท็จจริงและตามความคิดเห็นของท่าน โดยข้อมูล
ความคิดเห็นจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากท่าน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะสำหรับ
การทำวิทยานิพนธ์^๕เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม^๕
และขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาส^๕นี้ด้วย

วัลย์พร อาสาพิท้ประภิต

นิสิตภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทตามกฎหมายของกรมแรงงาน ในการบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ

สำหรับผู้ดำเนินกิจการจัดหางานต่างประเทศ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่เป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และ / หรือ ตีเครื่องหมายลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. เพศ ชาย หญิง
2. การศึกษา

☐ ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	☐ ม.ศ.1 - ม.ศ.3 (หรือ ม.1-ม.3)
☐ ม.ศ.4 - ม.ศ.5 (หรือ ม.4-ม.6)	☐ อนุปริญญา
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
3. ท่านทำงานในตำแหน่ง หรือ หน้าที.....
4. ท่านมีประสบการณ์ด้านการจัดหางานต่างประเทศมาเป็นเวลา.....ปี
5. บริษัทจัดหางานแห่งนี้เปิดดำเนินการติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา.....ปี.....เดือน
6. ในปี (มกราคม - ปัจจุบัน) บริษัทจัดหางานของท่านได้จัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศประมาณ.....คน
7. บริษัทจัดหางานแห่งนี้มีหลักทรัพย์หรือทุนจดทะเบียนในการดำเนินการ

☐ 1 ล้านบาท	☐ มากกว่า 1 ล้าน - 3 ล้านบาท
☐ มากกว่า 3 ล้านบาท	
8. บริษัทจัดหางานนี้มีสำนักงานสาขาหรือไม่

☐ ไม่มี	☐ มี จำนวน.....แห่ง
--------------------------------	--

 ในกรณีที่มีสำนักงานสาขา สำนักงานสาขที่ตั้งอยู่ที่

☐ กรุงเทพฯ	☐ ต่างจังหวัด
☐ ทั้งกรุงเทพฯและต่างจังหวัด	
9. บริษัทนี้มีพนักงานทำงานทั้งหมดจำนวน.....คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย

10. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดหางานต่างประเทศที่ท่านทราบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ในการดำเนินกิจการจัดหางานต่างประเทศ
- ขั้นตอนในการดำเนินการจัดหาและจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ
- อัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บจากคนหางานได้
- บทลงโทษการดำเนินการที่ฝ่าฝืนหรือผิดกฎหมาย
- กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ
11. การกำหนดให้การดำเนินการจัดหางานต่างประเทศต้องอยู่ในรูปบริษัทจำกัด และต้องมีหลักทรัพย์หรือทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท ท่านเห็นว่า
- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
12. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยในข้อ 11 ท่านคิดว่าการกำหนดทุนจดทะเบียนที่เหมาะสม ควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า.....บาท
13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้บริษัทจัดหางานต้องวางเงินหลักประกันไว้กับนายทะเบียน
- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
14. ในกรณีที่ตอบว่าเห็นด้วยในข้อ 13 ท่านคิดว่าจำนวนเงินห้าแสนบาทที่กฎหมายกำหนดนั้น
- เหมาะสมดีแล้ว
- ยังไม่เหมาะสม ควรเป็น.....บาท
- ไม่ควรกำหนด
15. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องวางหลักประกันสำหรับตัวตนเอง
- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เพราะ.....

16. ในกรณีที่ตอบว่าเห็นด้วยในข้อ 15 ท่านคิดว่าจำนวนเงินห้าหมื่นบาทที่กฎหมายกำหนดให้วางเป็นหลักประกันสำหรับตัวแทนจัดหางาน
- เหมาะสมดีแล้ว
- ยังไม่เหมาะสม ควรเป็น.....บาท
- ไม่ควรกำหนด
17. การวางเงินหลักประกันไว้กับกรมแรงงานช่วยให้การกระทำผิดกฎหมายของบริษัทจัดหางานน้อยลงท่านเห็นด้วยหรือไม่
- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18. ท่านคิดว่าการกำหนดให้วางหลักประกันสำหรับตัวแทนจัดหางานมีผลให้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ตัวแทนจัดหางานน้อยลง
- หาคณงานได้ยากขึ้น
- ปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบน้อยลง
- การหลีกเลี่ยงกฎหมายน้อยลง
- กรมแรงงานควบคุมดูแลได้ง่ายขึ้น
- อื่น ๆ (ระบุ).....
19. ในการจัดหาและจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ท่านมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร (โปรดระบุเป็นตัวเลขแสดงลำดับขั้นตอนในช่องว่างหน้าหัวข้อที่กำหนด)
- ..... ขออนุญาตรับสมัครคนงานต่อนายทะเบียน ใช้เวลาในการดำเนินการจนได้รับอนุมัติ
- .....วัน
- .....รับสมัครคนงาน
- .....ดำเนินการขออนุญาตจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศกับนายทะเบียน ระยะ
- เวลาที่ดำเนินการจนได้รับอนุญาตประมาณ.....วัน
- .....ทำการทดสอบฝีมือคนหางาน
- .....ส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพ
- .....ส่งคนหางานเข้ารับการอบรม
- .....ขั้นตอนอื่น ๆ (ระบุ).....

25. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการรับสมัครคนหางาน ประกาศรับสมัครคนหางาน หรือจะโฆษณาเกี่ยวกับการจัดหางาน ต้องยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียนก่อน
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
26. การตรวจสอบข้อความที่ทำการโฆษณา/ประกาศ เกี่ยวกับการจัดหางานของกรมแรงงานจะ
มีผลให้การหลอกลวงคนหางานน้อยลง
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
27. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐควรออกตรวจสอบดูแลการดำเนินการของบริษัทจัดหางานมากน้อย
เพียงไร
- 1 - 2 ครั้งต่อปี   3 - 4 ครั้งต่อปี   5 - 6 ครั้งต่อปี
- เดือนละครั้ง   ไม่จำเป็นต้องตรวจ
28. จากปรากฏการณ์ที่ผ่านมา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการตั้งด่านตรวจคนหางานที่จะเดินทางออกไป
ทำงานต่างประเทศสามารถช่วยป้องกันการหลอกลวงได้
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
29. ท่านประสงค์ปัญหาจากการตั้งด่านตรวจคนหางานหรือไม่
- ไม่มีปัญหา
- มีปัญหา ดังนี้.....
30. บทลงโทษตามกฎหมายนี้ ท่านคิดว่าเหมาะสมกับความผิดหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
31. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เหมาะสมในข้อ 30 ท่านคิดว่าควรปรับปรุงอย่างไร
- ควรเพิ่มโทษ ในเรื่อง.....
- ควรลดโทษ ในเรื่อง.....
- อื่น ๆ (ระบุ).....

32. ท่านคิดว่ากองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศสามารถให้การช่วยเหลือคนหางานได้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- ช่วยได้มาก   ช่วยได้บ้าง
- ช่วยไม่ค่อยได้   ช่วยไม่ได้เลย   ไม่แน่ใจ
- เพราะ.....
33. ท่านคิดว่า เงินจากกองทุนนี้ควรใช้จ่ายนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดหรือไม่
- ควร   ไม่ควร
- ในกรณีที่ตอบว่าควร ควรเป็นเรื่องใด.....
34. การกำหนดให้ผู้จัดหางานต้องส่งเงินเข้ากองทุนสำหรับคนหางานแต่ละคนที่จัดส่ง ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
35. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เหมาะสมในข้อ 34 ท่านคิดว่าควรกำหนดอย่างไร
- ให้คนหางานเป็นผู้จ่ายเงินก่อนออกเดินทาง
- ให้รัฐบาลเป็นผู้จ่าย
- อื่น ๆ (ระบุ).....
36. อัตราเงินที่กำหนดให้จัดส่งเข้ากองทุน สำหรับคนหางานแต่ละคนที่จัดส่งไปในแต่ละประเทศเหมาะสมหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
37. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เหมาะสม ในข้อ 36 ท่านมีความเห็นว่าควรกำหนดอย่างไร
- .....

ตอนที่ 3 การคุ้มครองคนหางาน

38. ปัจจุบันปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบคนหางานยังคงเป็นปัญหาสำคัญในการไปทำงานต่างประเทศของคนหางาน ท่านมีความเห็นอย่างไร
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
39. ท่านคิดว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในการคุ้มครองคนหางาน โดยเฉพาะการป้องกันปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
40. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง หลังข้อย่อยแต่ละข้อที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ท่านคิดว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันสามารถช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้หรือไม่	ช่วยได้มาก	ช่วยได้บ้าง	ช่วยไม่ค่อยได้	ช่วยไม่ได้เลย	ไม่แน่ใจ
40.1 ปัญหาสำนักงานเถื่อน หรือสำนักงานที่ไม่ถูกกฎหมาย					
40.2 ปัญหาที่คนหางานต้องจ่ายค่าบริการเป็นจำนวนมากเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด					
40.3 ปัญหาคนหางานเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป					

ท่านคิดว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันสามารถช่วย แก้ไขและป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้หรือไม่	ช่วยได้ มาก	ช่วยได้ บ้าง	ช่วยไม่ ค่อยได้	ช่วยไม่ ได้เลย	ไม่แน่ใจ
40.4 ปัญหาที่คนหางานไปทำงานต่างประเทศ แล้วไม่เมื่องานจริง					
40.5 ปัญหาการหลอกลวงโดยจัดตั้งสำนักงาน รับสมัครคนงานเก็บค่าบริการแล้วปิด สำนักงานหนีไป					
40.6 ปัญหาการหลอกลวงที่เกิดจาก"สาย" หรือตัวแทนจัดหางาน					

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค

41. ท่านคิดว่าปัญหาสำคัญสำหรับการจัดหางานต่างประเทศในปัจจุบันมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยระบุเป็นตัวเลขแสดงลำดับความสำคัญในช่องว่างหน้าหัวข้อ)
- .....ปัญหาการหลอกลวงคนหางาน
  - .....ค่าจ้างมีแนวโน้มลดลง
  - .....ความต้องการแรงงานจากต่างประเทศลดลง
  - .....กฎหมายปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยในการจัดหางานต่างประเทศ
  - .....กรมแรงงานทำงานล่าช้าไม่ทันกับความต้องการ
  - .....อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทตามกฎหมายของกรมแรงงานในการบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ

สำหรับเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่เป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และ / หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. เพศ ชาย หญิง
2. การศึกษา ต่ำกว่าอนุปริญญา อนุปริญญา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
3. ท่านทำงานในหน้าที่เกี่ยวกับ.....
ระดับ.....
4. ท่านปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหางานต่างประเทศจนถึงปัจจุบัน ประมาณ.....ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย

5. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดหางานต่างประเทศที่ท่านทราบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ในการดำเนินการจัดหางานต่างประเทศ
 ขั้นตอนในการดำเนินการจัดหางานและจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ
 อัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บจากคนหางานได้
 บทลงโทษการดำเนินการที่ฝ่าฝืนหรือผิดกฎหมาย
 กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศ
6. การกำหนดให้การดำเนินการจัดหางานต่างประเทศต้องอยู่ในรูปบริษัทจำกัด และต้องมี
หลักทรัพย์หรือทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาท ท่านเห็นว่า
 เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
เพราะ.....

7. ในกรณีที่คุณคิดว่าไม่เห็นด้วยในข้อ 6 ท่านคิดว่าข้อกำหนดทุนจดทะเบียนที่เหมาะสม ควรมีจำนวนไม่น้อยกว่า.....บาท
8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้บริษัทจัดหางานต้องวางเงินหลักประกันไว้กับนายทะเบียน
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
9. ในกรณีที่คุณคิดว่าเห็นด้วยในข้อ 8 ท่านคิดว่าจำนวนเงินห้าแสนบาทที่กฎหมายกำหนดนั้น
- เหมาะสมดีแล้ว
- ยังไม่เหมาะสม ควรเป็น.....บาท
- ไม่ควรกำหนด
10. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องวางหลักประกันสำหรับตัวแทนจัดหางานของตน
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
11. ในกรณีที่คุณคิดว่าเห็นด้วยในข้อ 10 ท่านคิดว่าจำนวนเงินห้าหมื่นบาทที่กฎหมายกำหนดให้วางเป็นหลักประกันสำหรับตัวแทนจัดหางาน
- เหมาะสมดีแล้ว
- ยังไม่เหมาะสม ควรเป็น.....บาท
- ไม่ควรกำหนด
12. การวางเงินหลักประกันไว้กับกรมแรงงานช่วยให้การกระทำผิดกฎหมายของบริษัทจัดหางานน้อยลงท่านเห็นด้วยหรือไม่
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

13. ท่านคิดว่าการกำหนดให้วางหลักประกันสำหรับตัวแทนจัดหางานมีผลให้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ตัวแทนจัดหางานน้อยลง
- หาคณงานได้ยากขึ้น
- ปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบน้อยลง
- การหลีกเลี่ยงกฎหมายน้อยลง
- กรมแรงงานควบคุมดูแลได้ง่ายขึ้น
- อื่น ๆ (ระบุ).....
14. ท่านคิดว่าขั้นตอนที่กรมแรงงานกำหนดให้สำนักงานจัดหางานต้องดำเนินการในการจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ขั้นตอนการดำเนินการมีความยุ่งยากซับซ้อน
- มีกฎ ระเบียบ หยุ่มหยม มากมายทำให้สับสน
- ใช้เวลาดำเนินการนานไม่ทันกับความต้องการ
- ขั้นตอนที่กำหนดมีความเหมาะสมดีแล้ว
- มีความสะดวก รวดเร็ว
- อื่น ๆ (ระบุ).....
15. ท่านคิดว่าการดำเนินการจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ ผู้จัดส่งสามารถหลีกเลี่ยงกฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติที่กำหนดได้หรือไม่
- ได้ ไม่ได้
16. ในกรณีที่ตอบว่าได้ในข้อ 15 ท่านคิดว่าจะเป็นขั้นตอนใด
.....
17. ท่านคิดว่าค่าบริการตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับการจัดหางานต่างประเทศนี้
- เหมาะสม ไม่เหมาะสม ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
18. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เหมาะสมในข้อ 17 ท่านคิดว่าค่าบริการในการจัดหางานต่างประเทศที่เหมาะสม ควรเป็น.....

19. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่กฎหมายกำหนดให้มีการเรียกเก็บจำนวนเงินค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากคน
ทำงาน (ค่าทดสอบฝีมือ, ค่าตรวจสอบสุขภาพ, ค่าเดินทาง)

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เพราะ.....

20. ในกรณีที่ตอบว่าเห็นด้วยในข้อ 19, ท่านคิดว่าจำนวนเงินที่กฎหมายกำหนดไว้ั้นเหมาะสม
หรือไม่

เหมาะสมดีแล้ว

ยังไม่เหมาะสม ควรเป็น ค่าทดสอบฝีมือ.....บาท ค่าตรวจสอบสุขภาพ.....บาท
ค่าเดินทาง.....บาท
อื่น ๆ (ระบุ).....

ไม่ควรกำหนด

21. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการรับสมัครคนทำงาน ประกาศรับสมัครคนทำงานหรือจะโฆษณา
เกี่ยวกับการจัดหางานควรผ่านการตรวจสอบ จากนายทะเบียน

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เพราะ.....

22. การตรวจสอบข้อความที่ทำการโฆษณา/ประกาศ เกี่ยวกับการจัดหางานของกรมแรงงาน จะ
มีผลให้การหลอกลวงคนหางานน้อยลง

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

23. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐควรออกตรวจสอบดูแลการดำเนินการของบริษัทจัดหางานมากน้อย
เพียงไร

1 - 2 ครั้งต่อปี 3 - 4 ครั้งต่อปี 5 - 6 ครั้งต่อปี

เดือนละครั้ง ไม่จำเป็นต้องตรวจ

24. จากรายการเหตุการณ์ที่ผ่านมา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการตั้งด่านตรวจคนหางานที่จะเดินทาง
ออกไปทำงานต่างประเทศสามารถช่วยป้องกันการหลอกลวงได้
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
25. การตั้งด่านตรวจก่อให้เกิดปัญหาสำหรับบริษัทจัดหางานที่จัดส่งหรือไม่
- มี ในเรื่องเกี่ยวกับ.....
- ไม่มี   ไม่แน่ใจ
26. การกำหนดค่าตอบแทนตามกฎหมายนี้ ท่านคิดว่าเหมาะสมกับความผิดหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
27. ในกรณีที่ตอบว่าไม่เหมาะสมในข้อ 26 ท่านคิดว่าควรปรับปรุงอย่างไร
- ควรเพิ่มโทษ ในเรื่อง.....
- ควรลดโทษ ในเรื่อง.....
- อื่น ๆ (ระบุ).....
28. ท่านคิดว่ากองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศสามารถให้การช่วยเหลือคน
หางานได้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่
- ช่วยได้มาก   ช่วยได้บ้าง   ไม่แน่ใจ
- ช่วยไม่ค่อยได้   ช่วยไม่ได้เลย
- เพราะ.....
29. ท่านคิดว่า เงินจากกองทุนนี้ควรใช้จ่ายนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดหรือไม่
- ควร   ไม่ควร
- ในกรณีที่ตอบว่าควร ควรเป็นเรื่องใด.....
30. การกำหนดให้ผู้จัดหางานต้องส่งเงินเข้ากองทุนสำหรับคนงานแต่ละคนที่จัดส่ง ท่านคิดว่า
เหมาะสมหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
- เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

31. ในกรณีที่คุณตอบว่าไม่เหมาะสมในข้อ 30 ท่านคิดว่าควรกำหนดอย่างไร
- ให้คนหางานเป็นผู้จ่ายเงินก่อนออกเดินทาง
  - ให้รัฐบาลเป็นผู้จ่าย
  - อื่น ๆ (ระบุ).....
32. อัตราเงินที่กำหนดให้จัดส่งเข้ากองทุน สำหรับคนหางานแต่ละคนที่จัดส่งไปในแต่ละประเทศเหมาะสมหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
  - เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
- เพราะ.....
33. ในกรณีที่คุณตอบว่าไม่เหมาะสม ในข้อ 32 ท่านมีความเห็นว่าคุณควรกำหนดอย่างไร
- .....
- .....

ตอนที่ 3 การคุ้มครองคนหางาน

34. ปัจจุบันปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบคนหางานยังคงเป็นปัญหาสำคัญในการไปทำงานต่างประเทศของคนหางาน ท่านมีความเห็นอย่างไร
- เห็นด้วย   ไม่เห็นด้วย   ไม่แน่ใจ
  - เห็นด้วยอย่างยิ่ง   ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
35. ท่านคิดว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันมีความเหมาะสมในการคุ้มครองคนหางาน โดยเฉพาะการป้องกันปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบหรือไม่
- เหมาะสม   ไม่เหมาะสม   ไม่แน่ใจ
  - เหมาะสมอย่างยิ่ง   ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
- เพราะ.....

36. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง หลังช้อย่อยแต่ละข้อที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ท่านคิดว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันสามารถช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาเหล่านี้ได้หรือไม่	ช่วยได้มาก	ช่วยได้บ้าง	ช่วยไม่ค่อยได้	ช่วยไม่ได้เลย	ไม่แน่ใจ
36.1 ปัญหาสำนักงานเถื่อน หรือสำนักงานที่ไม่ถูกกฎหมาย					
36.2 ปัญหาที่คนหางานต้องจ่ายค่าบริการเป็นจำนวนมากเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด					
36.3 ปัญหาคนหางานเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปเกินควร					
36.4 ปัญหาที่คนหางานไปทำงานต่างประเทศแล้วไม่มีงานจริง					
36.5 ปัญหาการหลอกลวงโดยจัดตั้งสำนักงานรับสมัครคนงานเก็บค่าบริการแล้วปิดสำนักงานหนีไป					
36.6 ปัญหาการหลอกลวงที่เกิดจาก "สาย" หรือตัวแทนจัดหางาน					

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค

37. ท่านคิดว่าปัญหาสำคัญสำหรับการจัดหางานต่างประเทศในปัจจุบันมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยระบุเป็นตัวเลขแสดงลำดับความสำคัญในช่องว่างหน้าหัวข้อ)
- ..... ปัญหาการหลอกลวงคนหางาน
  - ..... ค่าจ้างมีแนวโน้มลดลง
  - ..... ความต้องการแรงงานจากต่างประเทศลดลง
  - ..... กฎหมายปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยในการจัดหางานต่างประเทศ
  - ..... กรมแรงงานทำงานล่าช้าไม่ทันกับความต้องการ
  - ..... อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
38. ปัญหาอุปสรรคในการจัดหางานต่างประเทศอันเนื่องมาจากกฎหมาย มีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ข้อจำกัดของกฎหมายมีผลให้การจัดหางานต่างประเทศไม่สะดวก
  - มีบทบัญญัติที่ควบคุมการดำเนินการมากเกินไป
  - กฎหมายมุ่งคุ้มครองคนหางานจนทำให้ไม่สะดวกในการจัดหาและจัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ
  - กฎหมายกำหนดความรับผิดชอบของผู้จัดส่งมากเกินไป
  - อื่น ๆ (ระบุ).....
39. ท่านคิดว่าปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การประชาสัมพันธ์ของรัฐไม่ทั่วถึง
  - คนหางานไม่ให้ความสนใจในการตรวจสอบความถูกต้องกับกรมแรงงานก่อนสมัครงาน
  - คนหางานไม่เข้าใจในการติดต่อสอบถามกับทางราชการ
  - กฎหมาย ระเบียบ ปฏิบัติต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสม
  - เจ้าหน้าที่ของรัฐมีน้อย ไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึง
  - อื่น ๆ (ระบุ).....

40. ท่านคิดว่ากรมแรงงาน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อให้การบริหารงานเกี่ยวกับแรงงานไทยไปต่างประเทศมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามมาจนครบถ้วน

_____

แบบสอบถามสำหรับคนหางาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่เป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และ / หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ไม่เกิน 20 ปี 21 - 30 ปี
 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี 50 ปีขึ้นไป
3. การศึกษาจบชั้นสูงสุด.....
4. ภูมิลำเนาจังหวัด.....
5. อาชีพเดิม ทำนา/ทำไร่/ทำสวน รับจ้างทั่วไป (กรรมกร)
 ว่างงาน อื่น ๆ (ระบุ).....
6. สมัครไปทำงานที่ประเทศ.....
7. ค่าจ้างที่ได้รับ เดือนละ.....บาท
8. ท่านสมัครไปทำงานต่างประเทศโดยทราบข่าวว่ามีงานจากที่ไหน
 ประกาศ/โฆษณา เพื่อน
 ญาติพี่น้อง มีสายหรือนายหน้ามาชักชวน
 ประกาศของกรมแรงงาน อื่น ๆ (ระบุ).....
9. ท่านสมัครงานโดยวิธีใด
 เพื่อนพามาสมัคร มาสมัครด้วยตนเอง
 ญาติพามาสมัคร สายหรือตัวแทนบริษัทจัดหางานพามา
 อื่น ๆ (ระบุ).....
10. ก่อนจะสมัครท่าน ได้มีการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับงานหรือบริษัทจัดหางานที่จะไปสมัคร
 กับกรมแรงงานหรือสำนักงานแรงงานจังหวัดหรือไม่
 ได้สอบถามรายละเอียดก่อนสมัครแล้ว ไม่ได้สอบถาม

11. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการไปทำงานต่างประเทศทั้งหมดประมาณ.....บาท
รายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่ท่านต้องเสียไปมีอะไรบ้าง
- ค่าบริการในการจัดหางาน (ค่านายหน้า) ให้แก่บริษัทจัดหางาน.....บาท
  - ค่าทดสอบฝีมือ.....บาท
  - ค่าตรวจสุขภาพ.....บาท
  - ค่าเดินทาง (ค่าตัวเครื่องบิน).....บาท
  - ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ระบุ).....
12. ท่านใช้เวลาในการดำเนินการสมัครจนถึงวันที่ทำการอบรมและทำสัญญา เป็นเวลา.....วัน
13. ท่านจ่ายค่านายหน้าหรือค่าบริการจัดหางานให้แก่บริษัทจัดหางานเมื่อไร
- ก่อนได้เดินทางมากกว่า 3 เดือน   ก่อนเดินทางมากกว่า 1 - 3 เดือน
- ก่อนเดินทางไม่เกิน 1 เดือน
14. ท่านเคยไปทำงานต่างประเทศก่อนหน้านี้หรือไม่
- ไม่เคย   เคย.....ครั้ง
15. ท่านเคยประสบปัญหาในการไปทำงานต่างประเทศมาก่อนหรือไม่
- ไม่เคย
- เคย.....ครั้ง เกี่ยวกับ.....
16. สาเหตุที่ท่านมาร้องทุกข์เนื่องจาก
- สมัครกับบริษัทจัดหางานที่ไม่ถูกกฎหมาย (สำนักงานเถื่อน)
  - สมัครแล้วบริษัทไม่จัดส่งไปตามที่ตกลงไว้
  - เดินทางไปแล้วไม่มีงานให้ทำจริง ต้องเดินทางกลับ
  - บริษัทจัดหางานรับสมัคร เก็บเงินแล้วหนีหายไป
  - ถูกสายหรือตัวแทนจัดหางานหลอก
  - อื่น ๆ (ระบุ).....

17. ท่านเคยได้รับทราบข่าวอะไรบ้างที่เกี่ยวกับการไปทำงานต่างประเทศจากหนังสือพิมพ์ เอกสาร วิทยุ โทรทัศน์

- ข่าวเกี่ยวกับการพลกอลวง
- การแนะนำวิธีการไปทำงาน โดยไม่ถูกหลอก
- รายชื่อบริษัทจัดหางานที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- ไม่เคยได้รู้ข่าวอะไรเลย
- อื่น ๆ (ระบุ).....

18. แหล่งข่าวที่ท่านมักจะได้รับทราบเกี่ยวกับการไปทำงานต่างประเทศ คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วิทยุ	☐ หนังสือพิมพ์
☐ โทรทัศน์	☐ เอกสาร หรือหนังสือต่าง ๆ
☐ คนรู้จัก หรือญาติเล่าให้ฟัง	☐ ไม่เคยรู้ข่าวจากที่ไหนเลย
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	

ประวัติผู้เขียน

นางสาววลัยพร ลาสาฬห์ประกิต เกิดที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2502 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง วุฒิบัณฑิตบริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขา การบริหารทั่วไป) เมื่อปี พ.ศ. 2524 และสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วุฒิ วารสารศาสตร์บัณฑิต (สาขาโฆษณาและประชาสัมพันธ์) เมื่อปี พ.ศ. 2525 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน 4 กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย